

Persbericht

Aan: alle financiële redacties

Maandag 26 januari 2015

KENNISCENTRUM RENTEDERIVATEN

Kritische kanttekeningen bij KIFID procedure rentederivaten

Urgent verzoek tot aanpassing reglement rentederivaten

Het Kenniscentrum Rentederivaten (KCR) heeft er vorig jaar bij de politiek, de AFM en de NVB op aangedrongen om een onafhankelijke geschilleninstantie in te stellen voor geschillen over rentederivaten. Deze aanbeveling is door de AFM en de politiek overgenomen en per 26 januari 2015 is de opening van een rentederivaten loket bij KiFiD een feit.

De KiFiD procedure zoals die nu is vormgegeven, is te beperkt en biedt onvoldoende basis om als volwaardig alternatief naast de gang naar de burgerlijke rechter te functioneren. Vanwege specifieke criteria en artikelen in het reglement, wordt op voorhand een zeer grote groep gedupeerde klanten buitengesloten. Bovendien wordt een zeer veel voorkomende klacht niet door het KiFiD in behandeling genomen.

Het KCR doet daarom een dringend beroep op alle betrokken partijen om het reglement op deze onderdelen te herzien.

Het KCR plaatst de volgende kritische aantekeningen bij de in het huidige KiFiD reglement vormgegeven procedure:

1. Natuurlijke personen die renteswaps niet in de uitoefening van hun beroep of bedrijf hebben afgesloten, kunnen niet bij het KiFiD loket terecht. Juist voor deze personen zou het loket opengesteld moeten zijn, mede gezien de achtergrond van KiFiD dat van oudsher voor consumenten de geschilleninstantie is op het gebied van financiële dienstverlening; Daarbij vallen vooral de "box 3" Onroerend Goed beleggers buiten deze criteria. De vraag rijst of het de bedoeling is om niet-ondernemers van dit specifieke loket uit te sluiten of dat deze categorie klagers hun klacht op grond van het normale reglement kunnen indienen. Het KCR is van oordeel dat ook niet-ondernemers met klachten over rentederivaten bij het KiFiD terecht moeten kunnen blijven (in 2014 heeft de geschillencommissie van het KiFiD reeds een door een niet-ondernemer ingediende klacht behandeld).
2. Ondernemingen die niet aan de voorgestelde criteria voldoen kunnen niet terecht bij KiFiD. De behandeling van een klacht staat alleen open voor een natuurlijk persoon of rechtspersoon die:
 - a. handelt in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf; en
 - b. minder dan 50 werknemers in dienst heeft; en
 - c. een jaaromzet of een jaarlijks balanstotaal van niet meer dan € 10.000.000 heeft.met dien verstande dat, waar relevant, bovenstaande kwalificatie **geconsolideerd** dient te worden gezien.

Daar het geconsolideerde jaarcijfers betreft kan het balanstotaal van enkele entiteiten snel de € 10.000.000 overtreffen. Verder is het aantal werknemers dat een onderneming in dienst heeft niet bepalend voor de deskundigheid van een ondernemer met betrekking tot rentederivaten. Het KCR is van oordeel dat aansluiting gezocht moet worden bij de definitie van “professionele belegger” uit de Wet op het financieel toezicht (Wft). Op grond van de Wft is een professionele belegger een rechtspersoon of vennootschap die voldoet aan twee van de volgende drie omvangsvereisten: (a) een balanstotaal van 20 miljoen; (b) een netto-omzet van 40 miljoen; en (c) een eigen vermogen van 2 miljoen. Voor alle “niet-professionele beleggers” zou het nieuwe loket van het KiFiD bereikbaar moeten zijn.

3. Eén van de meest voorkomende klachten is de verhoogde financieringsrente op de Euribor-lening die gekoppeld is aan een renteswap. Met het opnemen van artikel 9.2 lid m (Klachten die betrekking hebben op de voorwaarden van de financiering, inclusief de algemene bevoegdheid van de bank om opslagen toe te passen) worden niet in behandeling genomen. De combinatie van een Euribor-lening met een renteswap is destijds door banken aan de klant geadviseerd en verkocht als volwaardig alternatief voor een lening met vaste rente. Aan de klant is daarbij niet verteld dat hij met deze combinatie geen lening met vaste financieringsrente aanging, maar een lening met een vaste swaprente waar ook nog eens de opslagen van gewijzigd (lees substantieel verhoogd) konden worden. Juist als gevolg van de onverwachte verhogingen van de rente-opslag zijn veel ondernemers in grote financiële problemen gekomen. Het KCR vindt dat ook klachten over opslagverhogingen die ondanks de aanwezigheid van een rentederivaat door de bank zijn opgelegd bij het KiFiD moeten kunnen worden ingediend.

Het is het KCR niet duidelijk waarom juist deze klachten worden uitgesloten. Hierdoor komen heel veel klachten niet in aanmerking voor behandeling door het KiFiD. De vraag rijst of niet-ondernemers dergelijke klachten wel op grond van het normale reglement kunnen indienen bij het KiFiD. In de onder 1. genoemde zaak, die de geschillencommissie van het KiFiD in 2014 heeft behandeld betrof het een dergelijke klacht.

4. Artikel 9.3 zorgt voor een verdere uitsluiting van behandeling van klachten. Dit artikel luidt: “Als tijdens de behandeling bij Kifid blijkt dat zich een van de in dit Reglement rentederivaten genoemde gronden voordoet, *of heeft voorgedaan*, waardoor de Klacht buiten behandeling had moeten blijven, of moet blijven, beëindigt Kifid de behandeling.” Dit lijkt te betekenen dat klanten, die bij de interne klachtenprocedure van de bank een klacht hebben ingediend, waarbij de verhoging van de rente-opslag op de financiering een onderdeel is, vervolgens niet meer bij het Kifid terecht kunnen; ook niet als zij dat dat onderdeel van de klacht achterwege zouden laten bij de uitendelijke klachtbehandeling door het KiFiD. Dat stelt gedupeerden voor het dilemma dat zij bij het indienen van een klacht de strategische afweging moeten maken of zij dit vaak wezenlijke onderdeel van de klacht wel of niet zullen meenemen. In feite wordt met dit artikel de boodschap gegeven dat klanten beter maar in het geheel niet kunnen klagen over verhoging van rente-opslagen.
5. De klacht moet voor 31 december 2016 bij het KiFiD loket zijn ingediend. Dit is een te korte termijn temeer daar de banken nu nog volop bezig zijn met de herbeoordelingen van de rentederivaten-dossiers en voorafgaand aan het indienen van de klacht eerst de aldaar geldende klachtenprocedure bij de bank doorlopen moet worden. Deze klachtenprocedures blijken in de praktijk zeer lang te duren. Bovendien hebben de banken de termijn voor de herbeoordeling van dossiers met rentederivaten onlangs met 6 maanden verlengd. Dat betekent dat ondernemers, die de herbeoordeling van de bank afwachten, pas daarna een klacht kunnen indienen.

6. De klant kan van een beslissing van de Geschillencommissie alleen in hoger beroep bij de Commissie van Beroep van KiFiD. De bank echter heeft op grond van artikel 49.2 van het reglement het recht om de klacht in volle omvang alsnog aan de burgerlijke rechter voor te leggen als haar principiële belangen bij de uitspraak groter dan vijf miljoen euro zijn. In dat geval is het eerdere – voor de klant gunstige - advies niet bindend en is de bank niet gehouden aan die uitspraak. Deze bepaling impliceert dat er van het KiFiD loket nooit vergaande uitspraken ten gunste van de klant te verwachten zijn. In dat geval zal de bank er immers altijd voor kiezen om de zaak alsnog aan de burgerlijke rechter voor te leggen en is de bank niet gehouden aan het advies. Alhoewel het KCR ervan overtuigd is dat KiFiD als onafhankelijke geschillenbeslechtende instantie kan optreden en het KCR destijds om die reden ook heeft geadviseerd om KiFiD in te schakelen, wekt deze bepaling de indruk dat het uiteindelijk toch de banken zijn die aan het langste eind trekken. Dat kan niet de bedoeling zijn van een onafhankelijke geschillenbeslechtende instantie als KiFiD.
7. De heer prof.dr.M.G.C.M. Peeters, die als commissielid zal optreden was tot voor kort werkzaam bij advocatenkantoor NautaDutilh. Dit kantoor treedt veelvuldig in rentederivatenprocedures op als advocaat voor banken. Bezien tegen deze achtergrond, is het de vraag of de heer Peeters als onafhankelijk commissielid bij KiFiD kan fungeren.
8. Het bestuur van KiFiD kan het reglement wijzigen in overleg met de NVB en MKB Nederland. Het zou aan te bevelen zijn als er ook andere kritische partijen in dit overleg betrokken worden.

Over Kenniscentrum Rentederivaten

Het KCR is in maart 2014 opgericht door advocaten en financieel experts die vanuit hun eigen dagelijkse praktijk veel kennis en ervaring hebben met de rentederivatenproblematiek. De binnen het KCR gebundelde kennis en ervaring wordt gedeeld met alle belanghebbenden bij de betreffende problematiek. Dit omdat naar onze mening die kennis met name aan de zijde van de afnemers van rentederivaten vaak onvoldoende aanwezig is. Daardoor worden problemen met rentederivaten verkeerd begrepen en worden gedupeerden niet optimaal geholpen.

De Autoriteit Financiële Markten publiceerde op 25 september 2013 een eerste rapport naar aanleiding van haar onderzoek naar rentederivaten bij professionele beleggers en een tweede rapport naar aanleiding van haar vervolgonderzoek (MKB) op 20 februari 2014. Het KCR heeft in april 2014 een uitgebreide, inhoudelijke reactie geschreven op het meest recente AFM-rapport. Hierin zijn aanvullende aanbevelingen opgenomen. Dit rapport is via k.c.rentederivaten@gmail.com op te vragen.

Het KCR heeft haar kennis op vrijwillige basis en geheel belangeloos in haar publicaties ter beschikking gesteld waarbij beoogd wordt te komen tot een adequate oplossing voor de problemen die MKB ondernemers ondervinden als gevolg van rentederivaten. Het KCR is een 'tijdelijk' samenwerkingsverband dat bereid is om als klankbord en/of gesprekspartner te fungeren voor toezichthouders, banken, belangenorganisaties en politiek. Hierbij staat belangenbehartiging van MKB ondernemers voorop. En indien marktontwikkelingen daar aanleiding toe geven, zal het KCR (wederom) een inhoudelijke visie geven.

Het KCR is geen belangenbehartiger voor individuele gedupeerden en is ook geen stichting die namens leden een massa-claim aanspant. Zij kan en zal niet reageren op individuele gevallen. Zij heeft enkel gereageerd op een rapport van AFM en aanbevelingen gedaan aan banken, toezichthouders en politiek. Het is aan hen om dat adequaat op te pakken.

Met deze kennisdeling heeft het KCR ten doel: betere ondersteuning van MKB'ers bij de oplossing van hun problemen met rentederivaten.

Kenniscentrum Rentederivaten is een samenwerking van:

BAIS Legal: Hester Bais (advocaat) hester.bais@baislegal.nl

2BW Advocaten: Chantal van den Borne (advocaat) borne@2bwadvocaten.nl

Cadension: Patrick van Gerwen (financieel specialist) patrickvangerwen@cadension.com

Immix Advocaten: Rik Harmsen (advocaat) harmsen@immix.nl

Wijn Bancair Advies: Frank Wijn (financieel specialist) info@wijnba.nl